

Редакція:

12.12.2015

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про особисте селянське господарство

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 17 листопада 2005 року N 3108-IV,
від 25 грудня 2008 року N 799-VI,
від 16 жовтня 2012 року N 5462-VI,
від 12 лютого 2015 року N 191-VIII

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади ведення особистого селянського господарства.

Стаття 1. Поняття особистого селянського господарства

Особисте селянське господарство - це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму.

Члени особистого селянського господарства здійснюють діяльність на свій розсуд і ризик у межах встановленого правового господарського порядку, дотримуючись вимог цього Закону, законів України, інших нормативно-правових актів.

Діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, не відноситься до підприємницької діяльності.

Стаття 2. Законодавство, що регулює відносини, пов'язані з веденням особистого селянського господарства

Відносини, пов'язані з веденням особистого селянського господарства, регулюються Конституцією України, Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, цим Законом, законами України, іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на фізичних осіб, яким у встановленому законом порядку передано у власність або оренду земельні ділянки для ведення особистого селянського господарства.

Стаття 4. Облік особистих селянських господарств

Особисті селянські господарства підлягають обліку.

Облік особистих селянських господарств здійснюють сільські, селищні, міські ради за місцем розташування земельної ділянки в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики.

(частина друга статті 4 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Стаття 5. Земельні ділянки особистого селянського господарства

Для ведення особистого селянського господарства використовують земельні ділянки розміром не більше 2,0 гектара, передані фізичним особам у власність або оренду в порядку, встановленому законом.

Розмір земельної ділянки особистого селянського господарства може бути збільшений у разі отримання в натурі (на місцевості) земельної частки (паю) та її спадкування членами особистого селянського господарства відповідно до закону.

Земельні ділянки особистого селянського господарства можуть бути власністю однієї особи, спільною сумісною власністю подружжя та спільною частковою власністю членів особистого селянського господарства відповідно до закону.

Земельні ділянки особистого селянського господарства можуть використовуватися для ведення особистого селянського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства.

(статтю 5 доповнено новою частиною четвертою
згідно із Законом України від 12.02.2015 р. N 191-VIII,
у зв'язку з цим частини четверту - шосту
вважати відповідно частинами п'ятою - сьомою)

Членам особистого селянського господарства земельні частки (паї) можуть виділятися в натурі (на місцевості) єдиним масивом у спільну часткову власність та

спільну сумісну власність (подружжя) відповідно до закону.

У разі виходу з особистого селянського господарства кожен його член має право на виділення належної йому земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Громадяни України, які реалізували своє право на безоплатну приватизацію земельної ділянки для ведення особистого підсобного господарства в розмірі менше 2,0 гектара, мають право на збільшення земельної ділянки в межах норм, установлених статтею 121 Земельного кодексу України для ведення особистого селянського господарства.

Стаття 6. Майно, яке використовується для ведення особистого селянського господарства

До майна, яке використовується для ведення особистого селянського господарства, належать земельні ділянки, жилі будинки, господарські будівлі та споруди, сільськогосподарська техніка, інвентар та обладнання, транспортні засоби, сільськогосподарські та свійські тварини і птиця, бджолосім'ї, багаторічні насадження, вироблена сільськогосподарська продукція, продукти її переробки та інше майно, набуте у власність членами господарства в установленому законодавством порядку.

(частина перша статті 6 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 12.02.2015 р. N 191-VIII)

Майно, яке використовується для ведення особистого селянського господарства, може бути власністю однієї особи, спільною частковою або спільною сумісною власністю його членів відповідно до закону.

Звернення стягнення на майно члена особистого селянського господарства допускається лише на підставі рішення суду.

Стаття 7. Права та обов'язки членів особистого селянського господарства

Члени особистого селянського господарства мають право:

самостійно господарювати на землі;

передавати земельні ділянки особистого селянського господарства фізичним або юридичним особам в оренду відповідно до закону;

(частину першу статті 7 доповнено новим абзацом третім
згідно із Законом України від 12.02.2015 р. N 191-VIII,
у зв'язку з цим абзаци третій - шістнадцятий
вважати відповідно абзацами четвертим - сімнадцятим)

укладати особисто або через уповноважену особу будь-які угоди, що не суперечать законодавству. Уповноваженою особою може бути дієздатний член особистого селянського господарства, який досяг 18 років;

реалізовувати надлишки виробленої продукції на ринках, а також заготівельним, переробним підприємствам та організаціям, іншим юридичним і фізичним особам;

самостійно здійснювати матеріально-технічне забезпечення власного виробництва;

відкривати рахунки в установах банків та отримувати кредити в установленому законодавством порядку;

бути членами кредитної спілки та користуватися її послугами;

отримувати в установленому законом порядку трудову пенсію, а також інші види соціальної державної допомоги та субсидії;

надавати послуги з використанням майна особистого селянського господарства;

використовувати в установленому порядку для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти, а також інші корисні властивості землі відповідно до закону;

на відшкодування збитків у випадках, передбачених законом;

вільно розпоряджатися належним майном, виробленою сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки;

отримувати дорадчі послуги;

брати участь у конкурсах сільськогосподарських виробників для отримання бюджетної підтримки відповідно до загальнодержавних і регіональних програм;

об'єднуватися на добровільних засадах у виробничі товариства, асоціації, спілки з метою координації своєї діяльності, надання взаємодопомоги та захисту спільних інтересів тощо відповідно до законодавства України;

проводити в установленому законом порядку зовнішньоекономічну діяльність.

Члени особистого селянського господарства зобов'язані:

дотримуватися вимог земельного законодавства та законодавства про охорону довкілля;

забезпечувати використання земельної ділянки за цільовим призначенням;

підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі;

не порушувати права власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів;

дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних із встановленням земельних сервітутів та охоронних зон;

своєчасно сплачувати земельний податок або орендну плату;

дотримуватися діючих нормативів щодо якості продукції, санітарних, екологічних та інших вимог відповідно до законодавства;

надавати сільським, селищним, міським радам необхідні дані щодо їх обліку.

Законом можуть бути встановлені також інші права та обов'язки членів особистого селянського господарства.

Стаття 8. Зайнятість членів особистих селянських господарств

Члени особистих селянських господарств є особами, які забезпечують себе роботою самостійно і відповідно до Закону України "Про зайнятість населення" належать до зайнятого населення за умови, що робота в цьому господарстві для них є основною.

(стаття 8 у редакції Закону України
від 25.12.2008 р. N 799-VI)

Стаття 9. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування членів особистих селянських господарств

(назва статті 9 у редакції
Закону України від 25.12.2008 р. N 799-VI)

Члени особистих селянських господарств беруть участь у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні на добровільних засадах у порядку, встановленому законом.

(частина перша статті 9 у редакції
Закону України від 25.12.2008 р. N 799-VI)

Частину другу статті 9 виключено

(згідно із Законом України
від 25.12.2008 р. N 799-VI)

Пенсійне забезпечення членів особистих селянських господарств та сплата ними страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування здійснюються відповідно до законодавства про пенсійне забезпечення та загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

(частина третя статті 9 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 17.11.2005 р. N 3108-IV)

Надання соціальної допомоги членам особистого селянського господарства здійснюється відповідно до закону.

Стаття 10. Державна підтримка особистих селянських господарств

Державна підтримка особистих селянських господарств здійснюється відповідно до загальнодержавних і регіональних програм за рахунок державного і місцевих бюджетів у порядку, встановленому законом.

Кабінет Міністрів України відповідно до загальнодержавних програм щорічно при підготовці проекту Державного бюджету України передбачає відповідні кошти на підтримку особистих селянських господарств.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до регіональних програм щорічно передбачають кошти в проектах місцевих бюджетів на підтримку особистих селянських господарств.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень сприяють особистим селянським господарствам:

в організації у сільській місцевості кредитних спілок, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів для надання послуг із заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, спільного використання технічних і транспортних засобів та соціально-побутового обслуговування, забезпечення кормами і молодняком худоби та птиці;

в організації діяльності з надання інженерно-технічних, ветеринарних, агрономічних, зоотехнічних та інших послуг, а також послуг із забезпечення сортовим насінням, садивним матеріалом, племінною та продуктивною худобою, гібридами та кросами птиці, сільськогосподарською технікою та обладнанням;

у виділенні земельних ділянок єдиним масивом;

в отриманні кредитів для будівництва житла, господарських будівель і споруд, придбання сільськогосподарської техніки та обладнання;

в організації у сільській місцевості фахової підготовки та перепідготовки членів особистого селянського господарства.

Стаття 11. Припинення ведення особистого селянського господарства

Ведення особистого селянського господарства припиняється в разі:

рішення членів особистого селянського господарства про припинення його діяльності;

якщо не залишилось жодного члена господарства або спадкоємця, який бажає продовжити його ведення;

припинення прав на земельну ділянку згідно із Земельним кодексом України.

У разі припинення ведення особистого селянського господарства сільська, селищна, міська рада за місцем розташування земельної ділянки, наданої для цих цілей, вилучає його з обліку особистих селянських господарств.

Стаття 12. Вирішення спорів щодо ведення особистого селянського господарства

Спори щодо ведення особистого селянського господарства можуть вирішуватись органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом або судом.

Стаття 13. Відповідальність за порушення положень цього Закону

Особи, винні в порушенні положень цього Закону, несуть відповідальність згідно із законами України.

Стаття 14. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

затвердити порядок визначення розрахункового місячного доходу на одного члена особистого селянського господарства з урахуванням регіональних умов;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

15 травня 2003 року

№ 742-IV

